

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

14^ο χιλ. Θεσσαλονίκης – Μηχανιώνας
57001 Θέρμη
Τηλ. : 2310 473 320, Fax: 2310 471 795
E-mail: ekby@ekby.gr

**GR3000011 ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΥΡΤΩΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ:
ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΑΝΑΝΕΣ**

Β ΦΑΣΗ

Παραδοτέο Α

Φάκελος με την υφιστάμενη κατάσταση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γενικά στοιχεία	2
2. Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της ΠΣ για την ενότητα Α1.....	3
3. Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της ΠΣ για την ενότητα Α2.....	4
4. Αποτελέσματα ενεργειών για ενότητες Α1 και Α2.....	4
Παράρτημα Ι: απόψεις φορέων (κατά χρονολογική σειρά άφιξης).....	8

1. Γενικά στοιχεία

1.1. Γεωγραφική θέση, όρια, έκταση και διοικητική υπαγωγή της περιοχής

Η περιοχή του δικτύου NATURA 2000 GR3000011 «Νησίδες Μυρτώου πελάγους: Φαλκονέρα, Βελοπούλα, Ανάνες» αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τα πουλιά (βάσει της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ –πρώην 79/409/ΕΟΚ) και βρίσκεται στο Μυρτώο Πέλαγος, ανατολικά της Πελοποννήσου και το κέντρο βάρους της βρίσκεται στο γεωγραφικό μήκος 23,460000 και γεωγραφικό πλάτος 36,915833. Αποτελείται τις τρεις ακατοίκητες νησίδες και καταλαμβάνει έκταση 293,19 εκταρίων. Η συνολική περίμετρος είναι 18,2 χλμ και το μέγιστο υψόμετρο 227 μέτρα (υψομετρικό σημείο στη Νήσο Βελοπούλα στον Τοπογραφικό χάρτη ΓΥΣ κλίμακας 1:50.000: Φ.Χ. «Ρειχέα»). Διοικητικά υπάγεται στον Νομό Αττικής. Η θέση της περιοχής μελέτης παρουσιάζεται στον Τοπογραφικό Χάρτη ΓΥΣ κλίμακας 1:50.000. Συγκεκριμένα, η Νήσος Φαλκονέρα και οι Νήσοι Ανάνες παρουσιάζονται Φύλλο Χάρτη «Μήλος» και η Νήσος Βελοπούλα παρουσιάζεται στο Φύλλο Χάρτη «Ρειχέα».

Η Φαλκονέρα ή Γερακούλια, απέχει 42 μίλια βορειοανατολικά από το Ακρωτήριο Μαλέας και 25 μίλια δυτικά, βορειοδυτικά από τη Μήλο. Βρίσκεται ακριβώς επί των διεθνών θαλάσσιων γραμμών Μαλέα – Σμύρνης και Πειραιά – Χανίων, για αυτό και θεωρείται πολύ σημαντική στη Ναυσιπλοΐα αλλά και αρκετά επικίνδυνη ιδίως για τα ιστιοφόρα «εν γαλήνη και άπνοια» λόγω των ισχυρών ρευμάτων. Στο ανατολικό άκρο της νησίδας που ονομάζεται «Παναγιά των ρευμάτων» υπάρχει φάρος, φωτοβολίας 23 μιλίων. Το όνομα Φαλκονέρα προέρχεται από την ιταλική λέξη Falconeria που σημαίνει γερακότοπος και η σημασία του είναι κοινή με το ελληνικό όνομα του νησιού (Γερακούλια). Το νησί διοικητικά ανήκει στον δήμο Σπετσών. (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%B1%CE%BB%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%AD%CF%81%CE%B1>).

Η Βελοπούλα ή Παραπόλα, είναι βραχώδης νησίδα του Αργοσαρωνικού και βρίσκεται στον θαλάσσιο χώρο μεταξύ Σπετσών και Μήλου. Το όνομά της προέρχεται από το ιταλικό Bello rolo, ονομασία με την οποία συναντάται το νησί σε παλαιότερους δυτικοευρωπαϊκούς χάρτες. Πρόκειται για ακρώτατο σταθμό της πρωτοελλαδικής θαλασσοκρατίας, όπου έχει εντοπισθεί, από τον ερευνητή των βραχονησίδων του δυτικού Αιγαίου Άδωνη Κύρου, σημαντική εγκατάσταση της Πρωτοελλαδικής II περιόδου (2800-2300 π.Χ). Η έκταση της Βελοπούλας είναι 1,85 τ.χλμ. και διοικητικά ανήκει στον δήμο Σπετσών. Στο νησί λειτουργεί από το 1884 φάρος ύψους 10 μέτρων.

(<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CF%80%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B1>)

Οι Ανάνες είναι ομάδα ακατοίκητων βραχονησίδων που βρίσκονται σε απόσταση περίπου 10 ναυτικών μιλίων της νοτιοδυτικής Μήλου και 47 μίλια ανατολικά-βορειοανατολικά από το Ακρωτήριο Μαλέας. Την ονομασία τους οφείλουν στην υψηλότερη και κεντρικότερη εξ αυτών της οποίας το ύψος φθάνει τα 74 περίπου μέτρα. (<http://www.pseas.gr/2009-01-08-02-59-18/2009-01-08-03-02-32/2639-b-1.html>).

2. Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της ΠΣ για την ενότητα Α1

Με σκοπό την άντληση στοιχείων που αφορούν την έως τώρα υλοποίηση δράσεων, τον προγραμματισμό ενεργειών για το μέλλον αλλά και την ανίχνευση τυχόν προβλημάτων, έγινε επικοινωνία με Διαχειριστικές αρχές, τον Δήμο Σπετσών. Επίσης, επιστημονικά στοιχεία αντλήθηκαν και από επιστήμονες και φορείς (π.χ. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ερπετολογική Εταιρεία) που διεξάγουν έρευνες και δράσεις στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Αττική. Τέλος, πηγές απο τις οποίες αντλήθηκαν στοιχεία είναι: Διαύγεια, Ιστοσελίδες των ΕΠ Αττικής (<http://www.pεpattikis.gr>), ΕΠΠΕΡΑΑ (www.epperaa.gr), και Ειδικής Υπηρεσίας Πολιτισμού (http://ep.culture.gr/el/Pages/projects_εspa.aspx), Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΕΠΑνΕΚ –κίνηση, Νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 - Κύρια Στρατηγικά Κείμενα (http://www.αntagonistikotita.gr/imerida_2014/events.asp?cs=5) και η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (www.eysped.gr).

Ειδικότερα:

a. Επικοινωνία με Διαχειριστικές αρχές

Όπως αναφέρεται η τηλεφωνική επικοινωνία με διαχειριστικές αρχές, έγινε για να αποτυπώσει τυχόν πληροφορίες για έργα που υλοποιούνται, πέραν των στοιχείων που ανευρίσκονται στις ιστοσελίδες που αφορούν στην πρόοδο υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε επικοινωνία με τους κάτωθι:

Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Αττικής
Μονάδα Α' Προγραμματισμού και Αξιολόγησης
Κουκούλης Ιωάννης, 213 150 1535

Αποτέλεσμα επικοινωνίας: Έργα για τις περιοχές Natura δεν εκτελούνται στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 (έγινε εκχώρηση)

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος
«Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Μονάδα Α' Προγραμματισμού και Αξιολόγησης
Συρόπουλος Χαράλαμπος, Προϊστάμενος μονάδας, 213 2142294
Πασσάς Νίκος, 213 2142 202

Αποτέλεσμα επικοινωνίας: Κατάλογος έργων για τις περιοχές Natura της Περιφέρειας Αττικής που είναι ενταγμένα στο ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013

Ειδική Υπηρεσία Τομέα Πολιτισμού
Μονάδα Α' - Προγραμματισμού, Συντονισμού και Αξιολόγησης
Πράξεων

Λαμπρινή Μπλουγούρα, 210 3307618

Αποτέλεσμα επικοινωνίας: Κατάλογος έργων πολιτισμού για τις περιοχές Natura της Περιφέρειας Αττικής

b. Επικοινωνία με ΟΤΑ

Οι νησίδες του Μυρτώου πελάγους (GR3000011 Νησίδες Μυρτώου Πελάγους: Φαλκονέρα, Βελοπούλα, Ανάνες) υπάγονται διοικητικά στον Δήμο Σπετσών, στον οποίο στάλθηκε σχετική επιστολή (αρ. 12382/16.2.2015), με την παράκληση να μας ενημερώσει για υφιστάμενες μελέτες και πληροφορίες αλλά και για τον μελλοντικό σχεδιασμό για την περιοχή.

γ. Επικοινωνία με άλλους φορείς και ειδικούς επιστήμονες

Περαιτέρω, έγινε επικοινωνία με ειδικούς επιστήμονες από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, το ΕΛΚΕΘΕ, την Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία, την Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, την Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, τη Μομ.

3. Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της ΠΣ για την ενότητα Α2

Στοιχεία για την περιοχή του δικτύου Natura 2000 GR3000011 ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΥΡΤΩΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ: ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΑΝΑΝΕΣ, αντλήθηκαν από την Εθνική Βάση Δεδομένων Natura 2000, καθώς η περιοχή GR3000011 εντάσσεται στο πανευρωπαϊκό δίκτυο σύμφωνα με τα στοιχεία της εν λόγω βάσης (Εθνική Βάση Δεδομένων Natura 2000. <http://cdr.eionet.europa.eu/gr/eu/n2000/envujeg6w/>) και από δεδομένα του προγράμματος CORINE για την περιοχή Νήσοι Ανάνες που παρουσιάζονται στη σελίδα ΦΙΛΟΤΗΣ (<http://filotis.itia.ntua.gr/biotopes/c/A00010086/>). Επίσης, για την περιοχή έγινε ανασκόπηση βιβλιογραφίας που αφορά σε επιστημονικές εργασίες, περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και δεδομένα που έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων (βλ. πίνακα 1 του κεφ. 4). Τέλος, στοιχεία αντλήθηκαν από τα πρώτα αποτελέσματα της εποπτείας (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, 2007-2012). Σε ό,τι αφορά τη νομοθεσία δεν έχει βρεθεί κάποιος χαρακτηρισμός.

4. Αποτελέσματα ενεργειών για ενότητες Α1 και Α2

Καθώς πρόκειται για ακατοίκητα, πολύ μικρά και βραχύδη νησιά τα οποία βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από οποιαδήποτε μεγάλη στεριά, και τα οποία είναι κυρίως σημαντικά για την ορνιθοπανίδα, αλλά και για την ερπετοπανίδα, η πληροφορία για τα νησιά αυτά είναι εξαιρετικά περιορισμένες αφού δεν δραστηριοποιούνται φορείς έρευνας. Συνεπώς, δεν υπάρχει επαρκής πληροφορία, παρά μόνο επιγραμματική, από τις κάτωθι πηγές:

α) Από το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της περιοχής NATURA 2000 GR3000011 (αναφέρεται ότι υπάρχει αριθμός κατσικιών στις νησίδες που ασκούν ελαφριά βόσκηση. Επίσης, πυρκαγιές έχουν αναφερθεί από την περιοχή, χωρίς να αναφέρεται όμως εάν αυτές οφείλονται σε σκοπιμότητα ή σε τυχαία περιστατικά).

β) Από το πρόγραμμα CORINE για την περιοχή Νήσοι Ανάνες Μήλου που παρουσιάζονται στη σελίδα ΦΙΛΟΤΗΣ (έχουν αναφερθεί περιστατικά παράνομου ψάρεματος καθώς και τουριστική ανάπτυξη -οικοτουρισμός).

γ) Από τα πρώτα αποτελέσματα της εξαετούς έκθεσης στο πλαίσιο του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (2007-2012).

Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία στα πλαίσια του προγράμματος LIFE για τα θαλασσοπούλια δημιούργησε και διένειμε ενημερωτικό φυλλάδιο με τίτλο: Οι πολύτιμες ακατοίκητες νησίδες. Πως τις προσεγγίζουμε χωρίς να τις ζημιώσουμε. Παρότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν υλοποιήθηκε ούτε εφαρμόστηκε στην περιοχή μελέτης, την αφορά καθώς στο ενημερωτικό υλικό περιλαμβάνονται οι αρχές για την προστασία των θαλασσοπουλιών και του περιβάλλοντος τους.

Τέλος, η ΜΟμ ασχολείται συστηματικά με την καταγραφή παρατηρήσεων και θέσεων καταφυγίων της μεσογειακής φώκιας στο Αιγαίο.

Κατά τη διαβούλευση της τεκμηρίωσης και του σχεδίου δράσης κατέθεσε απόψεις το WWF-Ελλάς με παρατηρήσεις γενικού χαρακτήρα για την περιοχή (Παράρτημα Ι).

Πίνακας 1. GR3000011 – Νησίδες Μυρτώου πελάγους – Φαλκονέρα, Βελοπούλα, Ανάνες

Τίτλος	Κατηγορία	Πηγή
<p>Προμπονάς Ν. 2009. Σχέδιο δράσης για τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR4220030 Δυτική Μήλος, Αντίμηλος, Πολύαιγος και νησίδες». Στο: Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος Α. και Saravia V. (Συντονιστές Έκδοσης). Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας. ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα. Σελ. 16.</p>	Έκθεση	http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=HAofgOZnNJU%3d&tabid=572
<p>Λεοντοπούλου, Γεωργία. 2012. Ορυκτολογική και γεωχημική μελέτη ιζημάτων από το Μυρτώο και το Κρητικό Πέλαγος: Προέλευση και παλιοκλιματικές επιδράσεις. Πολυτεχνείο Κρήτης. Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων</p>	Μεταπτυχιακή Εργασία	http://poseidon.library.tuc.gr/artemis/MT2013-0055/MT2013-0055.pdf
<p>Δημαλέξης, Α., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος Α. Κορμπέτη, Μ., Φτρις Γ., Saravia V., Mullin, V., Ξηρουχάκης, Σ. & Μπούσμπουρας, Δ. 2010. Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των ορνιθολογικά ευαίσθητων στα αιολικά πάρκα περιοχών της Ελλάδας. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα. 126 σελ.</p>	Έκθεση	http://files.ornithologiki.gr/docs/politiki/aiolika/prosdiorismos%20kai%20xartografisi.pdf
<p>Δημαλέξης, Α. 2009. Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας Παραδοτέο 6: Προτεινόμενα μέτρα ανά είδος ή ομάδα ειδών χαρακτηρισμού. Αναθέτουσα Αρχή: Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. - Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος. Σελίδες 71.</p>	Έκθεση	http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=QSh7B68NAto%3d&tabid=539&language=el-GR

<p>Δημαλέξης, Α. 2009. Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Παραδοτέο 7: Φύλλα περιγραφής απειλών- μέτρων ανά ΖΕΠ. Αναθέτουσα Αρχή: Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. - Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος. Σελίδα 189.</p>	<p>Έκθεση</p>	<p>http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=5dcz2NmfUEE%3d&tabid=539&language=el-GR</p>
<p>Fric, J., Portolou, D., Manolopoulos, A. and T. Kastritis (2012). Important Areas for Seabirds in Greece. LIFE07 NAT/GR/000285 - Hellenic Ornithological Society (HOS / BirdLife Greece), Athens. Pages 100-101.</p>	<p>Έκθεση</p>	<p>http://files.ornithologiki.gr/images/seabirds/Publications/Marine_IBA_Book_BirdLife_Greece_2012_SEC.pdf</p>
<p>Valakos, E.D., Pafilis, P., Sotiropoulos, K., Lymberakis, P., Maragou, P. & Foufopoulos, J. 2008. The Amphibians and Reptiles of Greece. Edition Chimaira. Pages 463.</p>	<p>Βιβλίο</p>	

Παράρτημα Ι: απόψεις φορέων (κατά χρονολογική σειρά άφιξης)